

Advokaten Agneta

Agneta Gustafsson är advokat på Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad svarar hon varannan vecka på läsarnas frågor kring juridik, avtalsrätt och bostadsköp.

Om att ändra efternamn

Hej Agneta,

Jag och min sambo tänker gifta oss. Idag har jag och våra barn samma efternamn och min sambo har ett annat efternamn. Vi funderar på hur vi ska göra när vi gifter oss. Vi funderar på ett dubbelnamn eller ett gammalt släktnamn. Men vi kan även tänka oss att hitta på ett helt nytt efternamn. Vad gäller?

Vänligen,
Olivia

Hej,
Tack för din fråga. Det här med namn är både en viktig och känslig fråga för många. Det är inte alldeles enkelt att till exempel bestämma vad de gemensamma barnen ska heta i förnamn och vilket efternamn de i sin tur ska föra vidare till kommande generationer.

Namnet har stor betydelse för många enskilda. Att det är viktigt återspeglas i att rätten att välja sitt eget namn i viss utsträckning skyddas av Europakonventionen om skydd för mänskliga rättigheter och rätten till privat- och familjeliv.

I Sverige återfinns reglerna om förnamn och efternamn i lagen (2016:1013) om personnamn, nedan "Namnlagen", som trädde i kraft den 1 juli 2017. Den nya lagen är en konsekvens av att användningen av namn förändrats och utvecklats mycket de senaste årtiondena.

Nedan kommer jag att beröra de huvudsakliga nyheterna i Namnlagen vad gäller efternamn samt vad lagens bestämmelser innebär för den som funderar på att anta ett nytt efternamn för sig själv eller sina egna barn. Vad som sägs nedan om barn gäller även adoptivbarn.

När ett barn föds måste barnet få ett efternamn, vid valet av efternamn har vårdnadshavarna flera alternativ att välja mellan. Det vanligaste torde vara att barnet får det efternamn som *båda eller ena av föräldrarna bär* men det finns också möjlighet att ge barnet ett efternamn som *någon av föräldrarna burit*, till exempel moderns "flicknamn". Det går också att ge barnet ett *dubbelt efternamn*, till exempel Axelsson-Jonsson. Dubbelnamnet är en nyhet i Namnlagen, tidigare fick barnet alltid formellt anta det ena efternamnet som ett mellannamn.

En annan nyhet i Namnlagen är att det går att ge barnet en så kallad patronymikon eller metronymikon som efternamn. Sådana efternamn är till exempel vanliga på Island och bildas av någon av föräldrarnas förnamn med tillägg av -son, -dotter, -sen eller -dottir, till exempel Johansdotter eller Lenasson.

Föräldrarna kan även välja att ge barnet samma efternamn som ett eller adoptivsyskon till barnet, om det av någon anledning avviker från föräldrarnas efternamn.

När föräldrarna, kanske efter att ha stött och blött frågan i flera omgångar, har valt vilket efternamn barnet ska bära ska detta

anmälas till Skatteverket inom tre månader från födseln. *Barn som redan har ett efternamn* har rätt att byta detta genom sin egen eller sina vårdnadshavares försorg.

Vid giftermål kan ena maken anta *den andre makens efternamn* eller ett *dubbelt efternamn* där båda makarnas efternamn ingår. I andra situationer än vid giftermål kan var och en byta till ett *gammalt släktnamn*, som dock inte får finnas längre än fyra generationer bakåt i tiden.

Ni kan också välja ett *nybildat efternamn*. För nybildade efternamn är valfriheten stor men vissa begränsningar finns. Det nybildade namnet får inte vara ett förnamn eller bestå av fler än ett ord. Det får inte heller vara ägnat att väcka anstöt eller leda till obehag för den som ska bära namnet eller av annat skäl vara *olämpligt* som efternamn. Ni får inte heller välja ett historiskt känt efternamn från en utdöd släkt, ett allmänt känt utländskt efternamn eller någons konstnärsnamn eller liknande. Inte heller får man välja ett företags firma eller varumärke, som till exempel CocaCola.

Det är tillåtet att ta någon *annans efternamn*, under förutsättning att det finns fler än 2000 personer i Sverige som bär efternamnet. Skatteverket har i uppdrag att varje år föra en lista över dessa efternamn. Listan över vanliga efternamn finns på Skatteverkets hemsida. Vem som helst kan alltså numera få ta efternamnet Andersson, Petersson eller Lundström, för att nämna några exempel.

Avslutningsvis är rätten att själv välja sitt och sina barns efternamn stor i Sverige och namnändringsrätten har blivit än mer omfattande sedan ikraftträdandet av den nya Namnlagen. De begränsningar som ändå finns framstår enligt min uppfattning som befogade.

Sammanfattningsvis har ni många möjligheter att välja ert eget och era barns framtida efternamn. Om ni önskar ytterligare underlag för ert beslut om efternamn finns bra information på Statsverkets hemsida www.skv.se.

För att minska stressen på att hitta det perfekta namnet avslutar jag med några visa ord från William Shakespeare: "*Vad gör väl namnet? Det, som ros vi kalla, med annat namn dock lika ljuvligt doftar.*"

Lycka till med ert val av gemensamt efternamn och ert kommande bröllop!

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.

Vänligen notera att alla upplysningar enbart är informativa och inte utgör legal rådgivning. Rättslig rådgivning kan endast lämnas av advokat eller jurist som erhållit handlingar och fullständig information om omständigheterna i det enskilda fallet.